CZY WIESZ, ŻE...?

…Leszek Kołakowski (ur. w 1927 roku, zm. w 2009 roku) to polski filozof, esеista, publicysta i prozaik, który zajmował się głównie historią filozofii, historią idei oraz filozofią religii. *13 bajek z Królestwa Lailonii dla dużych i małych* to jedne z niewielu utworów tego autora o charakterze literackim, w których autor w tak przystępnej formie analizuje zagadnienia i paradoksy filozoficzne. Podobny styl mają jedynie *Rozmowy z Diabłem oraz Cztery bajki o identyczności*.

…w oparciu o *13 bajek z Królewstwa Lailonii* w latach 1997-2011 zrealizowano cykl filmów animowanych *Czternaście bajek z Królestwa Lailonii* Leszka Kołakowskiego. Pomysłodawcą adaptacji oraz autorem scenariuszy i dialogów był Jan Zamojski, a w poszczególnych częściach wystąpili między innymi znani Wam pewnie Antonina Choroszy, Dorota Chotecka, Arkadiusz Jakubik, Dominika Ostałowska, Andrzej Seweryn, Wojciech Paszkowski, Radosław Pazura czy Zbigniew Zapasiewicz. Filmy z cyklu prezentowane były na ponad 70 konkursach w Polsce i za granicą oraz zdobyły 31 nagród. Jedna z animacji, *O wielkiej kłótni* (1999), dostępna jest w serwisie YouTube.

…w 1996 roku Leszek Kołakowski nagrał dla Telewizji Polskiej 30 krótkich wykładów poświęconych zagadnieniom filozofii kultury – takim jak władza, tolerancja, równość, sława, kłamstwo, zdrada. Ich fragmenty znajdziecie na platformie internetowej Ninateka. W 2003 roku wykłady te wydano także w formie książkowej pod tytułem *Mini wykłady o maxi sprawach* (wyd. Znak, Kraków 2003, trzy serie w jednym tomie).

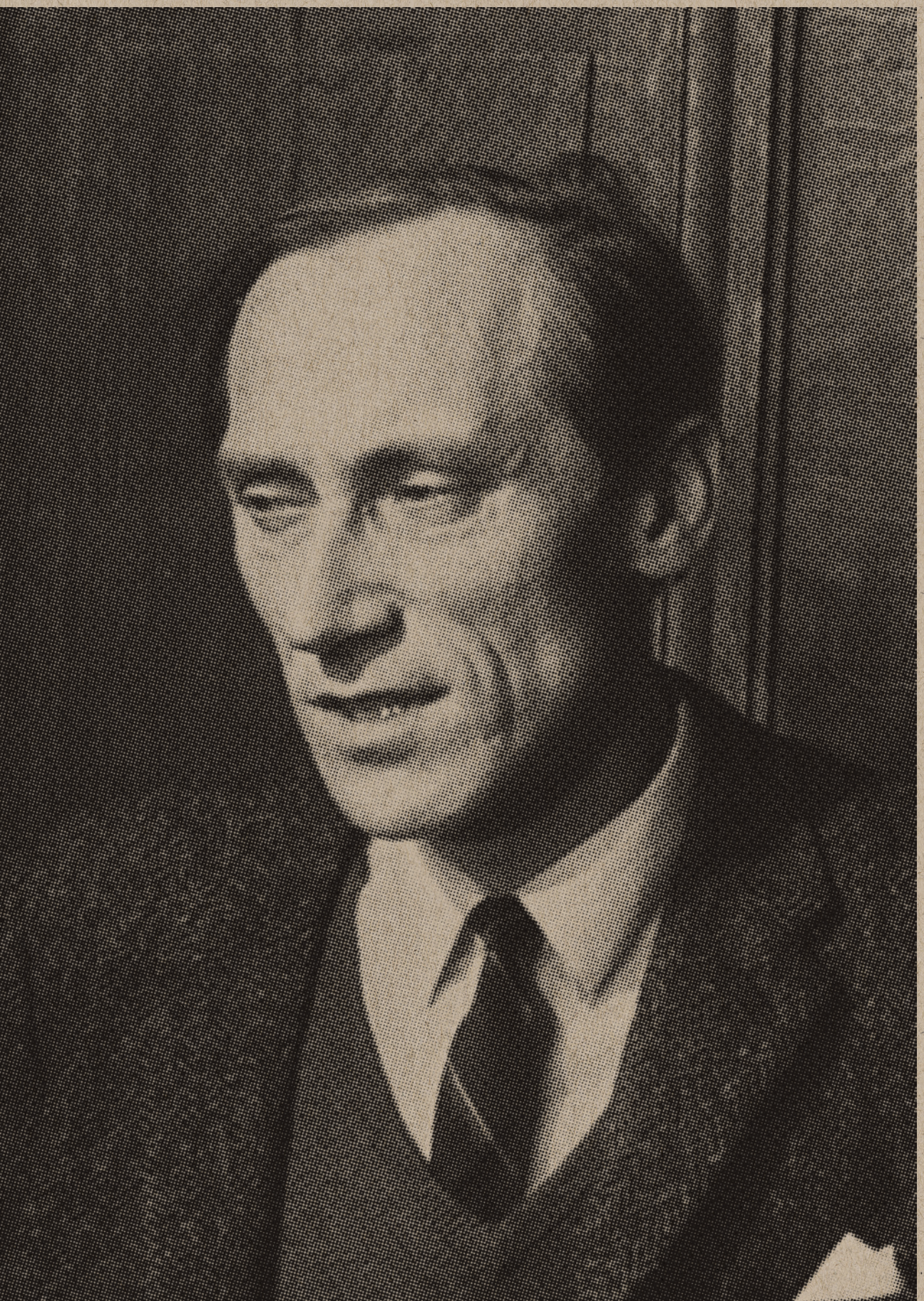

Na podstawie 13 bajek z Królestwa Lailonii dla dużych i małych Leszka Kołakowskiego
Adaptacja i reżyseria: Konrad Dworakowski
Scenografia: Marika Wojciechowska
Muzyka: Tomasz Krzyżanowski
Obsada: Małgorzata Krawczenko, Hanna Matusiak, Natalia Wieciech, Łukasz Batko, Krzysztof Ciesielski, Mariusz Olbiński
Premiera: 30 maja 2015

GDZIE JEST LAILONIA?

Ćwiczenia i zabawy zawarte w publikacji mają swoje źródło w działaniach warsztatowych trzeciej edycji projektu *Wiązać teatr.* Wykorzystane zostały sposoby i narzędzia pracy pedagogów twórczości i teatru oraz zaproszonych do współpracy nauczycieli.

Opracowanie merytoryczne: Marta Florczyk, Joanna Gatkiewicz, Anna Jurek, Barbara Michalska.
Koordynacja, korekta i redakcja treści: Marta Magalska.
Projekt graficzny: Punkt Widzenia

PINOKIO Teatr
WIĄZAĆ TEATR! 2019
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
rok!
Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury oraz budżetu Miasta Łodzi.

GDZIE JEST LAILONIA?

W spektaklu dwaj bracia szukają Lailonii, tajemniczej krainy, której nie ma na mapach z wyjątkiem jednej, szybko zgubionej. Kupują coraz to nowe mapy i wyprzedają rzeczy ze swojego mieszkania, żeby zrobić na nie miejsce. Znalezienie Lailonii staje się ich pasją i obsesją. Zastanówcie się samodzielnie: czego symbolem może być ta tajemnicza kraina? Czego poszukujecie w życiu? Zapiszcie swoje odpowiedzi na karteczkach post-it i przyklejcie je na tablicy lub ścianie. Niech ten zbiór zapoczątkuje grupową dyskusję: czy Lailonia jest tylko jedna? Czy wszyscy szukamy tego samego? Czy w poszukiwaniach zawsze najważniejsze jest dotarcie do celu?

MAPA ŻYCIA

Mapa (z łac. *mappa*, czyli *obrus*) to graficzny obraz powierzchni Ziemi lub jej części, wykonywany na płaszczyźnie, w odpowiedniej skali (proporcjonalnym zmniejszeniu), według zasad odwzorowania kartograficznego i przy użyciu umownych znaków graficznych (legendy). Stanowi podstawowe narzędzie badań i prezentacji wyników w historii, geografii i geodezji. Jakie inne rodzaje map, poza geograficznymi, potraficie wyróżnić? Jakie mapy byłyby pomocne przy szukaniu Lailonii? Jak mogłaby wyglądać mapa myśli, emocji albo relacji z innymi ludźmi? Czy istnieje coś takiego jak *mapa życia*? Niech każdy z Was weźmie czystą białą kartkę A4, zgniecie ją w kulkę, delikatnie rozprostuje i rozłoży. Wyobraźcie sobie, że to Wasze *mapy życia*. Są na nich góry i doliny, łąki i wąwozy, prądy rzek i pustynie… Pracując indywidualnie wybierzcie te punkty, które dla Waszej *mapy życia* okazały się ważne i kształtujące, a potem nanieście je na kartkę za pomocą kolorowych kredek lub flamastrów. Pomyślcie także o legendzie. **Uwaga! Praca ta jest bardzo osobista. Możecie podzielić się nią z innymi lub zachować tylko dla siebie**. Te osoby, które będą chciały zaprezentować swoją mapę grupie, kładą ją na podłodze. Każda mapa może być postrzegana jako oddzielna kraina, ale razem także tworzą pewną całość, różnorodny obraz naszego świata. Wspólnie zastanówcie się: co powtarza się w Waszych pracach? Jakie są między nimi różnice? Jaki obraz świata wyłania się z tego wspólnego obrazka?

KTO JEST PRAWDZIWY, JA CZY GARB?

Kamieniarz Ajio nabawił się garbu, który z czasem przybrał postać swojego właściciela – tyle, że o odwrotnej od jego osobowości. Był więc kłótliwym, złośliwym stworem, który pragnął „przejąć" Ajio, zawładnąć nim. Wyobraźcie sobie, że na Waszych plecach wyrasta podobny garb. Co Wasze garby powiedziałyby o Was? Niech każdy położy się bokiem na kartonie tak dużym, żeby można było odrysować ludzką postać. Poproście kolegów albo koleżanki, żeby obrysowali Wasze ciało. Jeśli nie macie możliwości rozłożenia kartonów, spróbujcie wykonać to zadanie na zwykłych kartkach A4, rysując na nich przybliżony kształt człowieka leżącego na boku. W miejscu pleców zostawcie miejsce na swoje garby. Wpiszcie w nie wszystko, co mogłyby o Was powiedzieć lub wykrzykiwać do ludzi wokoło. Możecie używać słów, kolorów, kształtów, przedstawień graficznych. **Uwaga! Wykonujcie to ćwiczenie w taki sposób, żeby każdy z Was czuł się komfortowo. Jeśli nie czujecie się bezpiecznie w miejscu, w którym jesteście lub z ludźmi, z którymi bierzecie udział w tym ćwiczeniu, używajcie abstrakcyjnych przedstawień. Jeśli chcecie używać wulgaryzmów, nie piszcie całych słów**. Po zakończeniu zadania rozpocznijcie dyskusję. Niech każdy spróbuje odpowiedzieć na kilka krótkich pytań: co znajduje się i „krzyczy" w Twoim garbie? Skąd się tam wzięło? Jak radzisz sobie ze swoim garbem? W jakich sytuacjach i w jaki sposób przekonujesz innych, że to Ty jesteś prawdziwym człowiekiem, a nie Twój garb?

CZTERY TWARZE

Nino był czeladnikiem piekarskim i miał najpiękniejszą twarz w okolicy. Żeby jej nie zniszczyć kupił kuferek, w którym mógł ją bezpiecznie przechowywać. Kuferek był jednak niezwykle drogi, więc Nino zadłużył się. Ponieważ nie był w stanie spłacić długu, oddał kuferek wraz z zawartością do „lombardu", a sam został wtrącony do więzienia. Do końca wierzył jednak, że jego twarz jest najpiękniejsza w okolicy. Twarz stanowi niezwykle istotny element naszej tożsamości, a związków frazeologicznych z nią związanych używa się w wielu sytuacjach. Na osobnych karteczkach zapiszcie cztery najbardziej popularne: *zachować twarz, stracić twarz, odzyskać twarz, napluć w twarz*. Następnie podzielcie się na cztery grupy i w nich wylosujcie po jednym z frazeologizmów. Działając zespołowo spróbujcie opracować znaczenie swojego określenia, podać przykłady sytuacji, w których się go używa oraz spisać emocje i uczucia, jakie mogą mu towarzyszyć. Podzielcie się efektami pracy z resztą grup. Wspólnie poszukajcie odpowiedzi na pytania: czym jest twarz w znaczeniu faktycznym, symbolicznym i metaforycznym? Jak dbać o swoją twarz? Kim bylibyśmy bez niej?

KIEDYŚ I DZIŚ

Jak myślicie: czy 1000, 500, 100, 10 lat temu kanony piękna wyglądały inaczej niż dziś? Obejrzyjcie film *Women's ideal body types through history* w serwisie YouTube. Niech ten krótki seans zapoczątkuje dyskusję: co kształtuje nasze gusta? Na ile jesteśmy niezależni w wyborze tego, co nam się podoba? Jak media i nowe technologie wpływają na to, co uważamy za piękne, atrakcyjne lub modne? Obejrzyjcie kolejne filmy, tym razem z serii *Dove evolution, Body evolution model before and after*. Spróbujcie odpowiedzieć na pytania: czy kobiety, które ostatecznie znalazły się na zdjęciach w gazecie lub na billboardzie w ogóle istnieją? Po co używamy filtrów piękna, stworzonych między innymi przez Samsunga i Snapchata? Jak myślicie: dlaczego tak trudno zaakceptować nam piękno, które mamy w sobie?

BUNTOWNICY Z ‹MĄDREGO› WYBORU

Bóg Maior sprawował władzę nad miastem Ruru i wydał następujące rozporządzenie:
1. Trzeba wiedzieć, że to wszystko, co dla ludzi znajduje się na dole, dla boga znajduje się na górze – i odwrotnie – to, co dla ludzi znajduje się na górze, dla boga jest na dole.
2. Kto by przeczył temu, że u boga wszystko jest na dole, co dla ludzi znajduje się na górze – i odwrotnie, zostaje wtrącony do piekła. Kto uznaje poprzednie prawo, pójdzie do nieba.
3. Kto się nie pomylił na ziemi, ten się nie może pomylić po śmierci, a kto się na ziemi pomylił, ten po śmierci nie może się już poprawić.
Aby pokazać, że spełniają przykazanie boga, ludzie nauczyli się, że gdy mówią o tym, iż coś jest na górze, muszą równocześnie dodać, że dla boga jest to na dole – i odwrotnie. Jeden z mieszkańców Ruru – Obi, wytwórca kauczukowych piłeczek – odważył się jednak stwierdzić, że to, co jest na górze, jest na górze i już. Na nic zdały się namowy jego brata (Ubi) – Obi nie zmienił zdania. Wreszcie obaj umarli i Ubi, zgodnie z rozporządzeniem Maiora, poszedł do nieba, a Obi – do piekła. Po pewnym czasie Ubi zorientował się jednak, że wcale nie jest w niebie szczęśliwy, ponieważ dręczy go myśl o cierpieniach brata. Zbuntował się przeciwko obowiązującemu prawu, a mieszkańcy Ruru dołączyli do niego, zmuszając boga Maiora do abdykacji. W szkole także panują określone prawa i zasady. Podzielcie się na pięć grup. Niech każda z nich zastanowi się nad jednym z zagadnień: *kto ustala zasady, które panują w szkole?, kogo obejmują te zasady?, które zasady mają sens?, które zasady nie mają sensu?, kiedy i w imię czego można łamać zasady?*. Podzielcie się wynikami swojej pracy z resztą grup. Następnie wspólnie zastanówcie się: kiedy warto się buntować i przeciwko czemu możemy to robić? Zapoznajcie się z pojęciem *nieposłuszeństwa obywatelskiego* (znajdziecie je między innymi w *Encyklopedii PWN*). Na bazie swoich doświadczeń oraz encyklopedycznego hasła spróbujcie stworzyć *Poradnik młodego buntownika i młodej buntowniczki*. Na dużym kartonie lub kartce papieru wypiszcie w punktach prawa i zasady mądrego buntu. Być może uda Wam się powiesić poradnik na terenie szkoły – tak, by był dostępny dla każdego ucznia i nauczyciela?